

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯDOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2\(29\)-416-429](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-2(29)-416-429)

УДК 336.14:330.322

JEL Classification: E60; E62

Роман Іванович Щур

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)

E-mail: roman.shchur@pnu.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9945-3939>**Володимир Володимирович Мацьків**

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)

E-mail: volodymyr.matskiv@pnu.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3031-7060>**Андрій Васильович Лаврів**

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет Чернігівська політехніка (Чернігів, Україна)
E-mail: lawriw.ua@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7002-7682>

**ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМУ БЮДЖЕТНОГО ІНВЕСТУВАННЯ
В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність трансформації механізму бюджетного інвестування. Визначено роль і значення бюджетного інвестування в період війни та повоєнного відновлення економіки держави. Проаналізовано обсяг капітальних видатків державного і місцевих бюджетів, зазначено їх зростання за підсумками 2023 року. Досліджено стратегічні аспекти фінансування публічних інвестиційних проєктів коштом загального і спеціального фондів державного бюджету України у 2025-2027 рр. Побудовано структуру механізму бюджетного інвестування з урахуванням трансформації бюджетних відносин в умовах впровадження воєнного стану, цифровізації бюджетної сфери, необхідності розвитку державно-приватного партнерства, напрямів відновлення економіки на державному і місцевому рівнях. Зазначено на необхідності розвитку цифровізації, особливо в напрямку оцінки обсягів бюджетних інвестицій; критеріїв відбору, показників виконання та ефективності реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються за рахунок бюджетних коштів, а також зменшення корупційних ризиків та посиленні контролю з боку громадськості.

Ключові слова: інвестиції, бюджетне інвестування, механізм, трансформація, видатки, повоєнне відновлення, бюджетна безпека, цифровізація.

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 23.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Постановка проблеми. Бюджетне інвестування як процес використання коштів державного і місцевих бюджетів спрямований на інвестиційно-інноваційний розвиток економіки держави, регіонів, територіальних громад завжди супроводжувався вибором спрямування коштів за пріоритетними напрямками. В умовах впровадження воєнного стану проблема вибору напрямів використання бюджетних коштів в інвестиційний розвиток реального сектору, інфраструктури, системи соціального захисту населення або бюджетної сфери особливо загострилась. Дефіцит коштів на рівні державного та місцевих бюджетів обмежує можливості інвестування в програми соціально-економічного, науково-технічного, екологічно-безпечного розвитку. Пріоритизація, обґрунтованість, ефективність, відкритість і прозорість бюджетного інвестування в умовах обмеженості бюджетних ресурсів набувають особливої актуальності й потребують дослідження теоретико-методичних аспектів трансформації механізму бюджетного інвестування в період війни та повоєнного відновлення економіки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених присвячена питанням дослідження сутності, напрямків використання бюджетних інвестицій, їх ролі в соціально-економічному розвитку держави [1-12].

В. Дем'янишин зазначає, що невирішеною проблемою залишається невідповідність форм і методів бюджетного фінансування науковим принципам. Серед основних форм бюджетного фінансування автор виділяє кошторисне фінансування, бюджетне інвестування та державні трансферти. Бюджетне інвестування, на думку автора, це виділення бюджетних коштів на інвестиційну чи інноваційну діяльність, яке повинно використовуватися для «структурної перебудови економіки, створення потужної матеріально-технічної бази для соціально-культурної сфери, оборони країни та управління» [5].

О. П. Гетманець вказує на те, що «практика бюджетного інвестування свідчить про неузгодженості та суперечності в термінології, формах та інструментах правого регулювання інвестиційної діяльності» [6].

На сьогодні в економічній літературі зустрічаються поняття «публічні інвестиції», «державні інвестиції», «бюджетні інвестиції».

Публічні інвестиції здійснюються органами виконавчої влади та місцевого самоврядування за рахунок публічних коштів і спрямовуються

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

для інвестування розвитку у «тверду» інфраструктуру – школи, лікарні, дороги, та «м'яку» інфраструктуру – інновації, розвиток малого і середнього бізнесу, людський і соціальний капітал, інституційна спроможність органів влади [7]. При цьому зазначені інвестиції можуть здійснюватися як за рахунок фінансових ресурсів держави, так і міжнародних партнерів.

Державні інвестиції в порівнянні з бюджетними інвестиціями є ширшим поняттям оскільки включають у своєму складі бюджетні інвестиції, фінансову підтримку реалізації проєктів приватно-державного партнерства, людські і нематеріальні інвестиції. На думку Т. П. Богдана, «державні інвестиції доповнюють і стимулюють інвестиції приватного сектору, виступаючи акселератором економічного зростання в країні» [8].

Досліджуючи роль державних інвестицій у відновленні економіки, автори роботи [9] зазначають, що в умовах невизначеності збільшення зазначених інвестицій на 1 % підвищує темпи зростання ВВП на 2,7%, приватних інвестицій на 10 %, зайнятості на 1,2 % впродовж двох років. При цьому 1 млн доларів, вкладених у державні інвестиції приводить до створення від 2 до 8 робочих місць в традиційній інфраструктурі, від 5 до 14 робочих місць у галузях науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт тощо. Державні інвестиції можуть здійснюватися за рахунок внутрішніх і зовнішніх запозичень, а більш бідні країни можуть отримати міжнародні гранти.

Значну роль відіграють державні інвестиції у скороченні рівня бідності населення. Але при оцінці державних інвестицій, спрямованих на бідних, необхідно враховувати особливості соціально-економічного розвитку країн, вплив таких інвестицій на бідність і розподіл доходів [10].

Бюджетні інвестиції використовуються для купівлі, реконструкції, модернізації, капітального ремонту основних засобів; надання капітальних трансфертів, формування статних фондів підприємств, а також придбання інвестиційних товарів [11; 12].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. В сучасних умовах механізм бюджетного інвестування потребує реформування відповідно до трансформації бюджетних відносин в умовах впровадження воєнного стану, цифровізації бюджетної сфери, необхідності розвитку державно-приватного партнерства, напрямів відновлення економіки на державному і місцевому рівнях, що потребує проведення подальших досліджень в цьому напрямку.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Мета статті полягає в дослідженні обсягів бюджетного інвестування на рівні державного і місцевих бюджетів та обґрунтування напрямів трансформації механізму бюджетного інвестування для забезпечення повоєнного відновлення економіки України.

Виклад основного матеріалу. Бюджетне інвестування в умовах невизначеності і ризику виступає важелем регулювання процесів відновлення і соціально-економічного розвитку в державі.

Процес бюджетного інвестування регулюється державою шляхом прийняття відповідних нормативно-законодавчих актів. В Законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначено, що така діяльність проводиться на основі державного інвестування, що здійснюється органами державної влади за рахунок коштів державного бюджету, а також місцевого інвестування, що здійснюється органами місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів [13].

Прийнятий у грудні 2020 р. Закон України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» [14] зі змінами, внесеними у серпні 2023 р. регулює форми та умови надання з державного та місцевих бюджетів коштів на будівництво об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури або компенсації за кошти зазначених бюджетів вартості збудованих заявником або інвестором зі значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури. У зазначеному Законі визначено, що термін реалізації інвестиційного проекту зі значними інвестиціями не повинен перевищувати 5 років, обсяг державної підтримки таких проектів становить не більше ніж 30 % від планового обсягу значних інвестицій і визначається Кабінетом Міністрів України.

На відміну від приватних інвестицій бюджетні інвестиції не завжди передбачають отримання доходів від вкладених коштів. Здебільшого вони спрямовуються на отримання бюджетних, екологічних, соціальних, науково-технічних, мережевих ефектів. Основними напрямками вкладання бюджетних інвестицій у сучасних умовах є відбудова житла та об'єктів інфраструктури, енергетика, водопостачання і водовідведення, соціальна сфера, розвиток промисловості, захист довкілля, розмінування та цивільний захист.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

На рівні державного і місцевих бюджетів бюджетними інвестиціями виступають капітальні видатки, що здійснюються коштом спеціального фонду зазначених бюджетів. Проведемо аналіз обсягів капітальних видатків державного і місцевого бюджетів, результати якого зведемо в табл. 1.

Таблиця 1

Обсяг капітальних видатків державного і місцевого бюджетів

Показник	Рік				
	2019	2020	2021	2022	2023
Обсяг капітальних видатків державного бюджету, млн грн	76 188,6	94 926,8	134 392,8	88,4	208,9
Частка капітальних видатків у структурі видаткової частини державного бюджету, %	7,1	7,4	9,0	3,3	5,2
Обсяг капітальних видатків у розрізі місцевих бюджетів, млрд грн	99 838,8	98 650,8	113 745,1	50,8	159,1
Частка капітальних видатків у структурі видаткової частини місцевих бюджетів, %	17,6	20,6	20,0	10,2	23,7

Джерело: складено авторами на основі [15].

Як видно з наведених у табл. 1 даних, обсяг капітальних видатків державного бюджету в довоєнному періоді (2019–2021 рр.) мав постійну тенденцію до зростання. У 2022 році в порівнянні з 2021 роком обсяг зазначених видатків зменшився на 46 млрд грн, або 34,2 %. За підсумками 2023 р. спостерігається рекордне зростання капітальних видатків – у більш ніж 2,3 раза в порівнянні з попереднім роком.

Подібна ситуація спостерігається і на рівні місцевих бюджетів. Однак приріст капітальних видатків суттєво відрізняється в розрізі окремих видів місцевих бюджетів. За підсумками 2023 р. найбільший обсяг капітальних видатків мали бюджети міст – 68,1 млрд грн, найменший – бюджети сіл, а саме 13,0 млрд грн [16]. Тобто невеликі за розміром та малозабезпечені громади не мають змоги виділення коштів на відновлення, модернізацію і розвиток місцевої інфраструктури.

Обсяг бюджетних інвестицій залежить від передбачуваності бюджетної політики, врахуванні впливу ендогенних і екзогенних факторів, що здійснюють безпосередній вплив на її формування. Бюджетна політика тісно пов'язана з податковою. Як відомо, основним джере-

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

лом наповнення державного і місцевих бюджетів є податки. Ефективна податкова політика сприяє збільшенню податкових надходжень до бюджетів, зростанню їхньої дохідної частини, а за рахунок цього і збільшенню обсягу коштів, які спрямовуються у видатки спеціального фонду, зокрема, на бюджетне інвестування [17].

Стратегічний характер бюджетних інвестицій зумовлює необхідність здійснення середньострокового бюджетного планування і спрямування коштів на виконання суспільно важливих інвестиційних проєктів. Обсяги фінансування публічних інвестиційних проєктів за кошти Державного бюджету України (ДБУ) у 2025-2027 рр. наведено в табл. 2.

Таблиця 2

**Обсяги фінансування публічних інвестиційних проєктів
коштом загального та спеціального фондів
Державного бюджету України**

Рік	Потреба у фінансуванні публічних інвестицій з ДБУ, млрд грн	Обсяг фінансування публічних інвестицій за кошти загального фонду ДБУ, млрд грн	Обсяг фінансування публічних інвестицій за кошти спеціального фонду ДБУ, млрд грн
2025	130,7	25,0	41,2
2026	228,6	25,0	106,0
2027	263,4	25,0	199,7

Джерело: складено авторами на основі [15].

Як видно з табл. 2, за рахунок загального і спеціального фондів державного бюджету буде профінансовано у 2025 році 50,6 % від загальної потреби у фінансуванні публічних інвестицій, у 2026 р. – 57,3 % та у 2027 р. – 85,4 %. Тобто обсяги державного фінансування публічних інвестицій за роками періоду, що досліджується, будуть зростати. Іншу суму планується погасити коштом міжнародних фінансових організацій.

У травні 2024 р. була створена Стратегічна інвестиційна рада, яка є тимчасовим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України. Відповідно до Положення «Про Стратегічну інвестиційну раду» [18] основними її завданнями визначено забезпечення координації дій органів виконавчої влади щодо узгодження стратегічних пріоритетів здійснення публічних інвестицій; розробка пропозицій формування єдиного проектного портфеля публічних інвестицій та підвищення ефективності їх здійснення; удосконалення законодавства з питань здійснення зазначених інвестицій.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Ухвалений Стратегічною інвестиційною Радою Єдиний проєктний портфель здійснення публічних інвестицій складається з 750 проєктів вартістю 2,36 трлн грн. У 2025 році планується виділити з державного бюджету 256,1 млрд грн, з них 186,9 млрд грн – це надходження від міжнародних фінансових організацій та донорів у вигляді кредитів, грантів, державних гарантій [19].

Підвищення ефективності механізму бюджетного інвестування безпосередньо залежить від взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, консультативно-дорадчих органів у процесі ухвалення рішень про виділення коштів з державного і місцевого бюджетів на фінансування інвестиційних проєктів. Структура і складові механізму бюджетного інвестування наведені на рис. 1.

В умовах цифровізації економіки, суспільства, бюджетної сфери, механізм бюджетного інвестування потребує впровадження сучасних цифрових технологій і інструментів. На сьогодні функціонують:

– платформа відкритих даних у сфері публічних фінансів E-data та її основні модулі, а саме єдиний вебпортал використання публічних коштів, державний вебпортал бюджету для громадян, IFIs projects, державний портал реєстру проєктів соціально-економічного розвитку України за галузями реалізації, однією серед яких є державне управління та бюджетна підтримка, які фінансуються за допомогою залучення коштів міжнародних фінансових організацій;

– інформаційно-аналітична система ІАС «LOGICA», створена Міністерством фінансів України для управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів та ін.

При цьому механізм бюджетного інвестування потребує розвитку процесів цифровізації, особливо в напрямку оцінки обсягів бюджетних інвестицій; критеріїв відбору, показників виконання і ефективності реалізації інвестиційних проєктів, що фінансуються бюджетним коштом. Це дасть змогу забезпечити прозорість механізму бюджетного інвестування, знизити ризики, які виникають в умовах низької дієвості контролю за наданням і цільовим використанням бюджетних інвестицій. Одним серед таких ризиків є корупційний ризик. Також необхідно посилити контроль у сфері бюджетного інвестування, залучивши до його здійснення громадськість.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

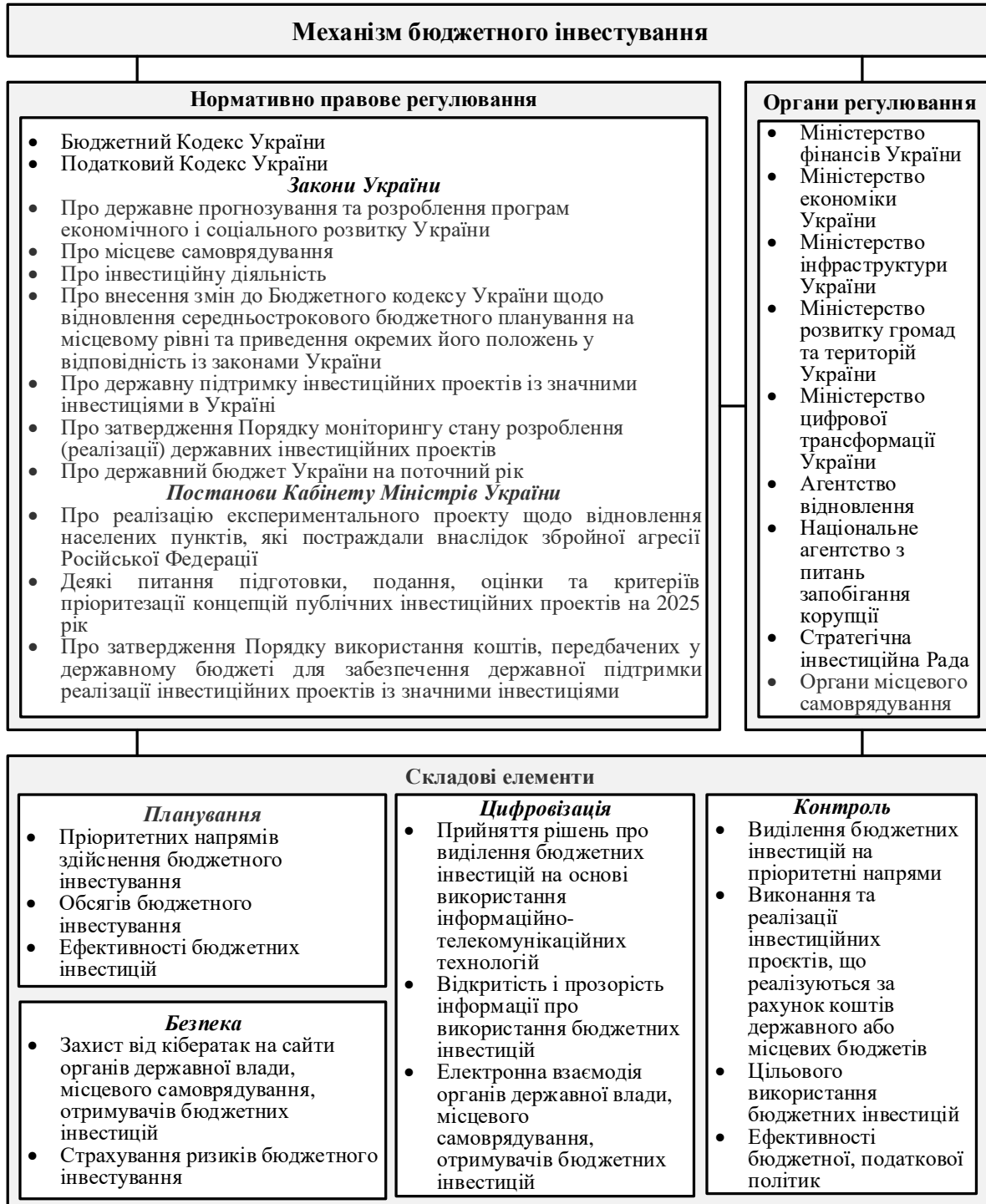

Рисунок 1. Структура і складові механізму бюджетного інвестування

Джерело: складено авторами на основі [20; 21].

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Як приклад, можна розглянути діяльність онлайн-платформи Big Recovery Portal (BRP), яка аналізує інформацію про проекти відбудови, обсяг публічних видатків та залучає громадян до моніторингу стану виконання проектів відбудови [22; 23].

В умовах гібридної війни зростає кількість кібератак на сайти органів державної влади, місцевого самоврядування, отримувачів бюджетних інвестицій, що потребує створення ефективної системи протидії ризикам кібератак, розвитку ринку кіберстрахування.

Висновки і пропозиції. Ресурсні і інформаційні обмеження, недосконалість законодавчо-правового поля регулювання процесу здійснення бюджетного інвестування призводить до виникнення проблем неефективного використання коштів виділених з державного і місцевих бюджетів на реалізацію інвестиційних проектів. Не дивлячись на пріоритетність у виділенні коштів на підтримку обороноздатності держави та соціальний захист населення, в умовах існування дефіциту державного бюджету спостерігається тенденція збільшення обсягів бюджетного інвестування на рівні державного та місцевих бюджетів. В умовах невизначеності і ризику, спричинених війною, відсутність своєчасної, систематизованої та достовірної інформації про першочергові потреби в бюджетних інвестиціях призводить до їх перерозподілу на другорядні напрями. Реформування бюджетних відносин в умовах впровадження воєнного стану, цифровізації бюджетної сфери викликають необхідність трансформації існуючого механізму бюджетного інвестування за такими напрями, як розвиток взаємодії між усіма учасниками бюджетного інвестування, відкритість і прозорість процесу виділення бюджетних інвестицій, застосування сучасних цифрових технологій та розвиток системи страхування ризиків.

Повоєнна відбудова потребує переходу на інвестиційно-інноваційну модель розвитку економіки, що потребуватиме значного обсягу бюджетних інвестицій. Трансформація механізму бюджетного інвестування створить можливості для підвищення конкурентоспроможності національної, регіональної та місцевої економік. Враховуючи вищезазначене, подальші наукові доробки будуть стосуватися розробки методики оцінки ефективності процесу бюджетного інвестування та його впливу на стан бюджетної безпеки держави.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ**Список використаних джерел**

1. Бліхар М. Правові підходи до визначення поняття «бюджетні інвестиції» / М. Бліхар // Підприємництво, господарство і право. – 2020. – № 9. – С. 100–104. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.18>.
2. Ватаманюк-Зелінська У. З. Підвищення ефективності бюджетного інвестування підприємницької діяльності в Україні [Електронний ресурс] / У. З. Ватаманюк-Зелінська // Інноваційна економіка. – 2019. № 7-8. – С. 85–91. – Режим доступу: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/188>.
3. Касич А. Аналіз бюджетних інвестиційних ресурсів України / А. Касич, В. Глухова, Х. Кравченко // Економіка та суспільство. – 2022. – № 35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-36>.
4. Рожко О. Бюджетні інвестиції та ефективність бюджетних програм [Електронний ресурс] / О. Рожко // Світ фінансів. – 2023. – № 4. – С. 80–88. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/10052>.
5. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах / В. Дем'янишин // Світ фінансів. – 2007. № 2(11). – С. 34-49.
6. Гетманець О. П. Бюджетні інвестиції як інструмент фінансово-правового регулювання державної інвестиційної діяльності / О. П. Гетманець // Форум Права. – 2021. – № 67(2). – С. 54–61. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650277>.
7. Третяк Ю. Реформування системи публічного інвестування в контексті державної регіональної політики [Електронний ресурс] / Ю. Третяк // Support to Ukraine's Reforms for Governance. Funded by Global Affairs Canada. Implemented by Alinea. – 2021. – Режим доступу: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42477.pdf>.
8. Богдан Т. П. Активізація та підвищення якості державних інвестицій в Україні / Т. П. Богдан // Фінанси України. – 2019. – № 3. – С. 56–72.
9. Public Investment for the Recovery [Electronic resource] / V. Gaspar, P. Mauro, C. Pattillo, R. Espinoza. – 2020. – Accessed mode: <http://www.imf.org/ru/News/>.
10. Anderson E. The Role of Public Investment in Poverty Reduction: Theories, Evidence and Methods [Electronic resource] / E. Anderson, de Renzio P., S. Levy // Overseas Development Institute Working. – 2006. – Paper 263. – P. 2. – Accessed mode: <https://www.files.ethz.ch/isn/22822/wp263.pdf>.
11. Кириленко О. П. Теорія і практика бюджетних інвестицій : монографія / О. П. Кириленко, Б. С. Малиняк. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 288 с.
12. Кириленко О. Капітальні інвестиції з місцевих бюджетів: сучасна практика та перспективи удосконалення / О. Кириленко, О. Максимчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 2. – С. 5-11.
13. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України 18 вересня 1991 року № 1560-XII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
14. Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 17 грудня 2020 року № 1116-ІХ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>.

16. Аналіз місцевих бюджетів за 2023 рік. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.ua/news/17747>.

17. New statistical and econometric approaches to the modeling of budget policy on the example of tax revenues and information management / S. Zakharin, A. Duka, O. Parubets, M. Zabashtansky, N. Ryzhikova // *Journal of Information Technology Management*. – 2021. – Special Issue. – Pp. 115–127. DOI: <https://doi.org/10.22059/jitm.2021.80741>.

18. Положення про Стратегічну інвестиційну раду [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2024 р. № 549. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-2024-%D0%BF#n33>.

19. Стратегічна інвестиційна рада схвалила Єдиний проектний портфель здійснення публічних інвестицій [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – 16 вересня 2024. – Режим доступу: <http://surl.li/aomprmf>.

20. Максимович В. І. Механізм бюджетного інвестування [Електронний ресурс] / В. І. Максимович // *Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр.* – 2013. – № 3. – С. 66–70. – Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/31377>.

21. Гордей О. Особливості бюджетного інвестування в умовах воєнного стану / О. Гордей, О. Новицька, А. Левонюк // *Сталий розвиток економіки*. – 2024. – № 1(48). – С. 257-265. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-36>.

22. Контроль витрат на відновлення України [Електронний ресурс] // Big Recovery Portal . – Режим доступу: <http://surl.li/fwkcnp>.

23. Формування інвестиційного ресурсу структурної модернізації національної економіки як фактору відновлення в післявоєнний період / О. С. Сакун, Р. І. Щур, В. В. Мацьків, М. М. Білий // *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. – 2023. – Вип. 19, Т. 1. – С. 270-277.

References

1. Blikhar, M. (2020). Pravovi pidkhody do vyznachennia poniattia «biudzhetni investytsii» [Legal approaches to the definition of the concept of “budget investments”]. *Pidpriumnytstvo, hospodarstvo i parvo – Entrepreneurship, economy and law*, 9, 100-104. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.18>.

2. Vatamaniuk-Zelinska, U.Z. (2019). Pidvyshchennia efektyvnosti biudzhethoho investuvannia pidpriumnytskoi diialnosti v Ukraini. [Increasing the efficiency of budget investment of entrepreneurial activity in Ukraine]. *Innovatsiina ekonomika – Innovative economy*, (7-8), 85–91. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/188>.

3. Kasych, A., Hlukhova, V., Kravchenko, Kh. (2022) Analiz biudzhetnykh investytsiinykh resursiv Ukrainy [Analysis of budget investment resources of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (35). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-36>.

4. Rozhko, O. (2023). Biudzhetni investytsii ta efektyvnist biudzhetnykh proham [Budget investments and the effectiveness of budget programs]. *Svit finansiv – World of Finance*, (4), 80–88. <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/10052>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

5. Demianyshyn, V. (2007). Biudzhetne finansuvannia ta yoho osoblyvosti v suchasnykh umovakh [Budgetary financing and its peculiarities in modern society]. *Svit finansiv – World of Finance*, (2(11)), 34-49.

6. Getmanets, O.P. (2021). Byudzhetni investytsiyi yak instrument finansovo-pravovoho rehulyuvannya derzhavnoi investytsiynoi diyalnosti [Budget Investments as an Instrument of Financial and Legal Regulation of State In-vestment Activity]. *Forum Prava*, 67(2), 54–61. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4650277>.

7. Tretiak, Yu. (2021). Reformuvannia systemy publichnoho investuvannia v konteksti derzhavnoi rehionalnoi polityky [Reforming the public investment system in the context of state regional policy]. *Support to Ukraine's Reforms for Governance. Funded by Global Affairs Canada. Implemented by Alinea*. <https://komsam-ovr.rada.gov.ua/uploads/documents/42477.pdf>.

8. Bohdan, T.P. (2019) Aktyvizatsiia ta pidvyschennia yakosti derzhavnykh investytsii v Ukraini [Acceleration and improvement of the quality of public investments in Ukraine]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, (3), 56–72.

9. Gaspar, V., Mauro, P., Pattillo, C., Espinoza, R. (2020). *Public Investment for the Recovery*. <http://www.imf.org/ru/News>.

10. Anderson E., Paolo de Renzio, Levy S. (2006). The Role of Public Investment in Poverty Reduction: Theories, Evidence and Methods. *Overseas Development Institute Working*, 263(2). <https://www.files.ethz.ch/isn/22822/wp263.pdf>.

11. Kyrylenko, O.P., Malyniak, B.S. (2007). *Teoriia i praktyka biudzhetnykh investytsii [Theory and practice of budget investments]*. Ekonomichna dumka.

12. Kyrylenko, O., Maksymchuk O. (2019). Kapitalni investytsii z mistsevykh biudzhetiv: suchasna praktyka ta perspektyvy udoskonalennia. [Capital investments from local budgets: modern practice and prospects for improvement]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 2, 5–11.

13. Pro investytsiinu diialnist [For investment activity], Law № 1560-XII (September 18, 1991). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

14. Pro derzhavnu pidtrymku investytsiinykh proektiv iz znachnymy investytsiamy v Ukraini [For state support of investment projects with significant investments in Ukraine], Law № 1116-IX (December 17, 2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text>.

15. Ofitsiynyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy [Official website of the Ministry of Finance of Ukraine]. (n.d.). <https://mof.gov.ua/uk>.

16. Analiz mistsevykh biudzhetiv za 2023 rik. Detsentralizatsiia [Analysis of local budgets for 2023. Decentralization]. (2024). <https://decentralization.ua/news/17747>.

17. Zakharin, S., Duka, A., Parubets O., Zabashtansky, M., & Ryzhikova, N. (2021). New statistical and econometric approaches to the modeling of budget policy on the example of tax revenues and information management. *Journal of Information Technology Management, Special Issue*, 115–127. <https://doi.org/10.22059/jitm.2021.80741>.

18. Polozhennia pro Stratehichnu investytsiinu radu. [Regulations on the Strategic Investment Council], Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (May 14, 2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-2024-%D0%BF#n33>.

19. *Government portal*. (September 16, 2024). Stratehichna investytsiina rada skhvalyla Yedynyi proektnyi portfel zdiisnennia publichnykh investytsii [The Strategic Investment Council approved the Unified Project Portfolio for Public Investments]. <http://surl.li/aompmf>.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

20. Maksymovych, V. (2013). Mekhanizm biudzhetnoho investuvannia [Budget investment mechanism.]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of market relations in Ukraine*, 3, 66–70. <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/31377>.

21. Hordei, O., Notytska, O., Levoniuk, A. (2024). Osoblyvosti biudzhetnoho investuvannia v umovakh voiennoho stanu [Features of budget investment under the conditions of marital state]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy*, 1(48), 257-265. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-36>.

22. Big Recovery Portal. (Dec 2024). Kontrol vytrat na vidnovlennia Ukrainy [Civil monitoring of Ukraine's recovery]. <http://surl.li/fwkcnr>.

23. Sakun, O.S., Shchur, R.I., Matskiv, V.V., Bilyi, M.M. (2023). Formuvannia investytsiinoho resursu strukturnoi modernizatsii natsionalnoi ekonomiky yak faktor vidnovlennia v pisliavoiennyi period [Formation of investment resources for structural modernization of the national economy as a factor of recovery in the post-war period]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu – Actual problems of development of the economy of the region*, 19(1), 270-277. <https://doi.org/10.15330/apred.1.19.270-277>.

Отримано 05.09.2024

UDC 336.14:330.322

JEL Classification: E60; E62

Roman Shchur

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

E-mail: roman.shchur@pnu.edu.ua. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-9945-3939>

Volodymyr Matskiv

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

E-mail: volodymyr.matskiv@pnu.edu.ua. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-3031-7060>

Andrii Lavriv

PhD Student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: lawriw.ua@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0002-7002-7682>

**TRANSFORMATION OF THE BUDGETARY INVESTMENT
MECHANISM IN THE CONTEXT OF ENSURING
POST-WAR ECONOMIC RECOVERY OF UKRAINE**

Abstract. *In modern conditions, the budgetary investment mechanism needs to be reformed in accordance with transformation of budgetary relations in the context of martial law, digitalisation of budgetary sphere, the need to develop public-private partnerships, and directions of economic recovery at the state and local levels, which requires further research in this area.*

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

The article is aimed at studying the volume of budgetary investment at the level of the state and local budgets and substantiating directions of transformation of the budgetary investment mechanism to ensure post-war economic recovery of Ukraine. To achieve this goal, the role and importance of budgetary investment during the war and post-war economic recovery are determined. The volume of capital expenditures of the state and local budgets is analysed, and their growth in 2023 is noted. In the article, strategic aspects of financing public investment projects at the expense of general and special funds of the state budget of Ukraine in 2025-2027 are studied.

The necessity of transforming the budgetary investment mechanism is substantiated. The author builds the structure of the budget investment mechanism considering transformation of budgetary relations in the context of martial law, digitalisation of the budgetary sphere, the need to develop public-private partnerships, and directions of economic recovery at the state and local levels. The need to develop digitalisation, especially in the area of assessing the volume of budget investments; selection criteria, performance indicators and efficiency of implementation of investment projects financed from the budget; as well as reducing corruption risks and strengthening public control, was noted. This will help ensure transparency of the budget investment mechanism, reduce risks arising from low efficiency of control over the provision and targeted use of budget investments, and create opportunities to improve competitiveness of the national, regional and local economies.

Бібліографічний опис для цитування:

Щур Р. І., Мацьків В. В., Лаврів А. В. Трансформація механізму бюджетного інвестування в умовах забезпечення повоєнного відновлення економіки України. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 2(29). С. 416-429.